

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 323/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Tiborom Bacsóom, advokátom, Žriedlová 28, Košice, proti postupu a rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4To/133/2019 z 24. júna 2020 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Tdo/7/2021 z 12. mája 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu a princíp zákonnosti trestných činov a trestov podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 5 ods. 1 písm. a) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1, čl. 7 ods. 2 a čl. 8 ods. 2 dohovoru v spojení s čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd v konaní pred krajským súdom a napadnutými rozhodnutiami, ktoré navrhuje zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

II.

2. Pred ústavnou sťažnosťou namietanými rozhodnutiami bol sťažovateľ v iných konaniach rozsudkom Okresného súdu Trebišov z 8. augusta 2013 uznaný vinným za zločiny krádeže a nedovoleného ozbrojovania, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody na deväť rokov (ďalej len „prvý trest“), a rozsudkom Špecializovaného trestného súdu zo 17. marca 2016 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. augusta 2016 uznaný vinným

za obzvlášť závažný zločin podvodu, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody na 12 a pol roka (ďalej len „druhý trest“).

3. V treťom proti sťažovateľovi vedenom trestnom konaní ústavnou sťažnosťou namietanému rozsudku krajského súdu predchádzali tri rozsudky Okresného súdu Košice I v konaní sp. zn. 7T/58/2015. Prvým rozsudkom z 9. novembra 2017 bol sťažovateľ uznaný vinným z prečinu poškodzovania cudzej veci, ktorého sa dopustil v roku 2015, a zo zločinu krádeže, ktorého sa dopustil v roku 2009 s tým, že vzhľadom na druhý trest bolo upustené od uloženia súhrnného trestu. Na odvolanie sťažovateľa krajský súd tento výrok o treste uznesením z 30. augusta 2018 zrušil a vec vrátil okresnému súdu. Druhým rozsudkom zo 17. decembra 2018 bolo o treste sťažovateľa rozhodnuté tak, že okresný súd zrušil skoršie, prvý aj druhý trest sťažovateľa a uložil mu súhrnný trest odňatia slobody na 13 rokov. Na odvolanie prokurátora krajský súd tento výrok o treste uznesením zo 7. mája 2019 zrušil a vec vrátil okresnému súdu. Tretím rozsudkom okresného súdu z 11. septembra 2019 bolo o treste sťažovateľa znova rozhodnuté tak, že okresný súd zrušil skorší, prvý aj druhý trest sťažovateľa a uložil mu súhrnný trest odňatia slobody na 13 rokov.

4. Na odvolanie prokurátora krajský súd tento tretí výrok okresného súdu o treste ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom zrušil a pri zločine krádeže z roku 2009 upustil od uloženia ďalšieho trestu a pri prečine poškodzovania cudzej veci z roku 2015 vzhľadom na uložený druhý trest upustil od uloženia súhrnného trestu. K trestu za zločin krádeže z roku 2009 uviedol, že tento nie je vo viacčinnom súbehu so skutkami sťažovateľa, za ktoré mu bol uložený prvý trest, keďže išlo o trest za skutky z rokov 2005 až 2006, za ktoré bol medzičasom odsúdený, a preto mu mal byť uložený ďalší trest. Ten však už uložiť nemožno, a to s ohľadom na § 327 ods. 2 Trestného poriadku, keďže proti prvému rozsudku okresného súdu z 9. novembra 2017, ktorým bolo upustené od uloženia súhrnného trestu, podal odvolanie len sťažovateľ, a nie prokurátor, a preto nebolo možné pristúpiť k uloženiu ďalšieho trestu. To isté zopakoval k trestu za prečin poškodzovania cudzej veci z roku 2015, ktorý je v súbehu so skutkom, za ktorý bol sťažovateľovi uložený druhý trest, no už prvým rozsudkom okresného súdu z 9. novembra 2017, proti ktorému podal odvolanie len sťažovateľ, a nie prokurátor, bolo upustené od uloženia súhrnného trestu.

5. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), i) a h) Trestného poriadku. Dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. i) a h) Trestného poriadku odôvodnil tým, že krajský súd konal v rozpore so zásadou zákazu zmeny k horšiemu, a to tak, že zrušil prokurátorom napadnutý tretí rozsudok okresného súdu, ktorým mu bol uložený nepodmienečný súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 13 rokov, ktorého uloženie sám navrhol, pretože bol pre neho priaznivejší ako trest uložený mu prvým rozsudkom okresného súdu, ktorým bolo upustené od uloženia súhrnného trestu. Poukázal aj na nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 302/2015. Podľa sťažovateľa uloženie súhrnného trestu po doplnení dokazovania o chýbajúcu časť zbiehajúcej sa trestnej činnosti je pre neho priaznivejšie a bolo jedinou možnou zákonnou alternatívou k predtým nesprávne a nezákonne uloženému súhrnnému trestu, od ktorého bolo upustené, ktoré ho materiálne znevýhodňovalo a poškodzovalo.

6. Najvyšší súd o sťažovateľovom dovolaní rozhodol ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením tak, že ho odmietol. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku uviedol, že sťažovateľom namietané neuloženie súhrnného trestu zvlášť v prípade, ak bolo upustené od uloženia súhrnného a ďalšieho trestu, nenapĺňa tento dovolací dôvod. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uviedol, že argumentácia sťažovateľa je nedôvodná, a vysvetlil, ako súdy nesprávne alebo správne rozhodli o uložení trestov. V závere uviedol, že konečným rozhodnutím krajského súdu v spojení s predchádzajúcimi tromi rozhodnutiami okresného súdu nedošlo k porušeniu zásady zákazu k horšiemu, keď sťažovateľ podal odvolanie proti prvému rozsudku, čím docielil pre neho prospešnejší, ale absolútne nezákonný druhý rozsudok, proti ktorému podal odvolanie prokurátor v jeho neprospech. V dôsledku toho vydal okresný súd tretí nezákonný rozsudok. Proti tretiemu rozsudku opäť podal odvolanie prokurátor v neprospech sťažovateľa. Na podklade toho bolo vydaný posledný rozsudok krajského súdu s účinkami zhodnými s prvým rozsudkom okresného súdu. Všetky nezákonnosti prospešné pre sťažovateľa boli odstránené na základe odvolaní prokurátora, pričom konečné rozhodnutie, a teda neuloženie žiadneho trestu je zhodné s prvým rozsudkom okresného súdu, čím sa nezhoršilo postavenie sťažovateľa, a tak ani nemohlo dôjsť k porušeniu zásady zmeny k horšiemu.

III.

7. Sťažovateľ namieta, že krajský súd svojím postupom porušil jeho základné práva, čo sa týka ukladania trestu, keď sa v odvolacom konaní domáhal uloženia súhrnného trestu. Podľa sťažovateľa postupom krajského súdu a napadnutými rozhodnutiami bola porušená zásada zákazu zmeny k horšiemu, a to tým, že krajský súd nemal právomoc na zmenu rozsudku, pretože druhý a tretí rozsudok okresného súdu bol pre neho priaznivejší ako prvý rozsudok. Podľa sťažovateľa súdy porušili jeho práva tým, že ignorovali kogentné ustanovenia o zásade zákazu zmeny k horšiemu.

IV.

8. Čo sa týka ústavnou sťažnosťou namietaného rozhodnutia krajského súdu, sťažovateľ tomuto rozhodnutiu v ústavnej sťažnosti vytyka rovnaké nesprávnosti, ako už uviedol v dovolaní, o ktorom najvyšší súd rozhodol ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením. Zhodné argumenty sťažovateľa najvyšší súd podriadil pod dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. h) a i) Trestného poriadku a vecne sa s nimi vysporiadal tak, že dospel k záveru o tom, že sú nedôvodné. O ochrane základných práv sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu teda bola daná právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľa. Proti namietanému rozhodnutiu krajského súdu preto nie je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti a v tomto rozsahu bola ústavná sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnutá.

9. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľa rovnako ako podstata jeho dovolania spočíva v tom, že uložený trest je v rozpore so zásadou zákazu zmeny k horšiemu. Z toho sťažovateľ vyvodzuje namietané porušenie všetkých ústavnou sťažnosťou uplatnených základných práv bez bližšej

adresnej ústavnoprávnej argumentácie. Zásada zákazu zmeny k horšiemu je osobitnou zásadou trestného procesu a je vyjadrená v § 327 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého ak bol napadnutý rozsudok zrušený len v dôsledku odvolania podaného v prospech obžalovaného, nemôže v novom konaní dôjsť k zmene rozhodnutia v jeho neprospech. Táto procesnoprávna norma nemá žiadny osobitný základ v ústavnou sťažnosťou namietaných ustanoveniach ústavy, dohovoru a listiny. Ide o samostatnú zásadu podústavného trestného práva procesného. Preto je z pohľadu vysporiadania sa s námietkami sťažovateľa rozhodujúce to, či sa sudy pri aplikácii tejto normy zákona nedopustili ústavne nesúladnej aplikácie § 327 ods. 2 Trestného poriadku na vec sťažovateľa.

10. Ústavný súd za protiústavné považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplné odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Rovnako o takýto stav ide aj vtedy, ak závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 88/07). Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti (Moreira Ferreira, bod 85; Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 2867/14, bod 119).

11. Sťažovateľ v priebehu trestného procesu podal odvolanie len proti prvému rozsudku okresného súdu z 9. novembra 2017, ktorým bol uznaný vinným z prečinu poškodzovania cudzej veci, ktorého sa dopustil v roku 2015, a zo zločinu krádeže, ktorého sa dopustil v roku 2009 s tým, že vzhľadom na druhý trest bolo upustené od uloženia súhrnného trestu. Výsledkom tohto prvého odsúdenia bolo teda to, že napriek uznaniu viny za ďalšie trestné činy sa predtým uložené dva tresty sťažovateľa vôbec nezmenili a sťažovateľovi nebol uložený žiadny ďalší trest a rovnako nedošlo k zmene skôr uložených trestov.

12. Z hľadiska aplikácie § 327 ods. 2 Trestného poriadku je preto potrebné porovnať prvý uložený trest s trestom, ktorý bol sťažovateľovi právoplatne uložený rozsudkom krajského súdu na odvolanie prokurátora proti tretiemu rozsudku okresného súdu, ktorým pri zločine krádeže z roku 2009 bolo upustené od uloženia ďalšieho trestu a pri prečine poškodzovania cudzej veci z roku 2015 vzhľadom na uložený druhý trest bolo upustené od uloženia súhrnného trestu. Rovnako ako pri prvom na odvolanie sťažovateľa zrušenom výroku o treste nedošlo k uloženiu žiadneho ďalšieho trestu a ani k zmene skôr uložených trestov. Takýmto prístupom krajského súdu teda nedošlo k porušeniu normy, podľa ktorej ak bol napadnutý rozsudok zrušený len v dôsledku odvolania podaného v prospech obžalovaného, nemôže v novom konaní dôjsť k zmene rozhodnutia v jeho neprospech. Posledný a právoplatný výrok o treste predstavuje pre sťažovateľa rovnaký postih, ktorý spočíva v tom, že žiadny ďalší trest mu nebol uložený a rovnako ani žiadny predchádzajúci trest mu nebol zmenený.

13. V tejto súvislosti neobstojí ani argumentácia sťažovateľa vo vzťahu k nálezom ústavného súdu č. k. I. ÚS 302/2015, keďže základom vyslovenia porušenia zásady zákazu zmeny k horšiemu bolo zistenie toho, že na odvolanie sťažovateľa bol sťažovateľ uznaný vinným z trestného činu s prísnejšou trestnou sadzbou a už len táto zmena, hoc aj sťažovateľovi bol na jeho odvolanie uložený mierenejší trest, predstavovala zmenu k horšiemu. V prípade sťažovateľa však k takejto

kvalitatívne zmene vôbec nedošlo. Preto trest uložený sťažovateľom nie je v rozpore s § 327 ods. 2 Trestného poriadku a nemožno dospieť k porušeniu ním uvedených základných práv. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2022

Peter Straka
predseda senátu